

Preek over Johannes 1:1

- Schildwolde, 1 januari 2020
- Kees van Dusseldorp
- nieuwjaarsdag

Thema: God heeft het eerste woord

[Dit is een tweeluik met de dienst van oudejaarsdag: God heeft het laatste woord]

liturgie:

votum en groet (Genade, barmhartigheid en vrede voor u, van God de Vader en van Jezus Christus, de Zoon van de Vader, in waarheid en liefde (2 Joh.:3)

NLB 513: God heeft het eerste woord

gebed

lezen: Joh.1:1-18

NLB 162:1,2,5,6 In het begin lag de aarde verloren

preek: Joh.1:1 God heeft het eerste woord

psalmgebed Psalm 19**

zingen: Ps.19:1

lezen: Ps,19:2,3 (berijmd)

zingen: Ps.19:4

lezen: Ps,19:5 (berijmd)

zingen: Ps.19:6

gebed

collecte

Ps.33:3,4,8

zegen

St Patricks zegen:

De Heer zij voor u om u de juiste weg te wijzen.

De Heer zij naast u om u in de armen te sluiten.

De Heer zij achter u om u te beschermen tegen gevaar.

De Heer zij onder u om u op te vangen als u dreigt te vallen

De Heer zij in u om u te troosten als u verdriet hebt.

De Heer zij om u heen om u te verdedigen als mensen over u heen vallen.

De Heer zij boven u om u te zegenen.

Zo zegene u de Heer, vandaag, morgen en tot in eeuwigheid.

Gemeente van Christus,

Als ik mijn agenda voor 2019 vergelijk met die van 2020 is er een groot verschil. De ene staat vol met van alles en nog wat. Afspraken, notities, telefoonnummers, strepen en tekeningetjes. De ander is nog bijna leeg.

Wie terugkijkt herinnert zich mensen en momenten. Met allerlei gedachten en gevoelens erbij. Wie vooruitkijkt, heeft nog niet zoveel gedachten en gevoelens. Hooguit wat wensen en wat vage verwachtingen. Misschien een paar afspraken en wat goede voornemens.

Het verschil tussen een oudejaarsdienst en een nieuwjaarsdienst is groot. Niet alleen omdat de een in het donker en de ander in het licht plaatsvindt. Maar vooral omdat de mensen anders zijn. Gisteravond was je hier om met God het jaar af te sluiten, vergeving te vragen en achter je te laten. Vanmorgen ben je hier om met God het nieuwe jaar te beginnen, zegen te vragen en de dingen op te pakken.

God heeft het laatste woord. Dat was het thema gisteravond. We waren bij elkaar omdat God voor ons een laatste woord had bij het jaar 2019. En Hij noemde ons de naam van zijn zoon, Jezus Christus. Die boven de jaren en de wereld staat. Die ons verlost van onze lasten en van onze zonden. Die de erfgenaam is van heel de schepping.

God heeft het eerste woord. Dat is het thema van vanmorgen. We zijn hier bij elkaar omdat God voor ons een eerste woord heeft bij het jaar 2020. Om het jaar voor ons te openen en ons richting te geven.

** Wat er is, is ontstaan door Gods bevel

God heeft het eerste woord. En dus zijn we hier niet toevallig.

De aller-, allereerste woorden van God klonken bij de schepping van de wereld. God zei 'licht' en er was licht. God zei dat zee en land gescheiden moesten worden en het gebeurde. God zei dat er vogels en vissen moesten komen, en ze kwamen er. God zei dat er een mens moest komen en Hij maakte een mens.

Wat God zei, gebeurde. Omdat Hij het wilde. En wat Hij maakte was goed.

In het begin was het Woord, schrijft Johannes. Hij geeft daar een diepe betekenis aan, door het Woord te verbinden met Jezus Christus. Maar het begint ermee, dat de wereld bestaat omdat God zei dat er een wereld moest komen.

Vanwege dat woord bestaat onze wereld. Omdat God het gezegd heeft, bevolen heeft, gewild heeft, zijn er landen, bergen en zeeën. Zijn er planeten en dieren. Zijn er mensen en tijden.

We zijn hier niet toevallig. De aarde draait niet uit zichzelf rondjes om de zon, jaar in, jaar uit. Er staat iemand achter die dit gewild heeft. Die gezegd heeft dat het zo moet gebeuren. Die het niet alleen mogelijk maakt, maar er ook een bedoeling mee heeft.

Ik weet wel: wat Gods bedoeling met de wereld is, blijft voor ons verborgen. Wij hebben het gevoel dat de jaren elkaar automatisch opvolgen. De klok tikte gewoon door afgelopen nacht. Zonder dat iemand die kon versnellen of vertragen. Zo heb je wel vaker het

gevoel dat dingen vanzelf gaan. Toevallig ben jij in Nederland geboren – of waar je ook maar geboren bent. Daar heb je geen invloed op. Zoals je geen invloed hebt op je genetisch materiaal, op het draaien van de aarde of op de elementen van de natuur. Zit er een plan achter? Er staat in ieder geval iemand achter: God, de Schepper. Omdat Hij sprak, stond het er. En Hij heeft zijn woord niet ingetrokken. Omdat Hij het wilde, ben jij er. En Hij heeft zijn woord niet ingetrokken.

Onze wereld is bedacht, gewild, bedoeld en gemaakt. Daarom past ons respect voor de schepping. Een gezonde nieuwsgierigheid om die te onderzoeken. En een verantwoordelijkheid om er goed voor te zorgen. Je loopt hier door het huis dat God heeft gemaakt. En waarvan Hij heeft vastgelegd dat het de erfenis voor zijn Zoon is.

God heeft het eerste woord. Wat er is, is er op zijn bevel. En dus is de aarde niet neutraal, maar bevat die betekenis. Dus is een nieuw jaar geen automatisme, maar is ook dit nieuwe jaar door God gewild. Je mag op zoek gaan naar de betekenis en de waarde van het nieuwe jaar!

** want zijn woord heeft scheppende kracht

God heeft het eerste woord. Het is goed om erop te letten dat het GóD is, die zijn woord heeft gesproken. Hij is het die het begin heeft gemaakt. Hij is begonnen. Wij niet. Hij heeft het initiatief genomen en heeft met zijn woord alles tot bestaan geroepen.

Hoe dat precies werkt, wij kunnen het niet. We kunnen wel dingen maken van iets anders. Van hout en steen bouwen we een huis. Van staal een machine. Van aardolie maken we plastics. Van kaliumnitraat, koolstof en zwavel maken we buskruit. Van meel, water en gist bakken we brood. Maar met woorden kunnen wij geen nieuwe dingen maken. Zeker hebben onze woorden ook kracht. Je kunt er mensen mee opbouwen en mee afbreken. Maar alleen als God spreekt, ontstaat er iets nieuws.

Daarom begint alles bij het spreken van God. Hij heeft werkelijk het eerste woord. Ook als het gaat om een woord ter bevrijding. Als er een nieuw begin gemaakt moet worden. Als wij vastgelopen zijn en geen kant meer op kunnen. Als God spreekt, dan gebeurt er iets. Er ontstaat iets nieuws. De wereld verandert. Mensen veranderen. Wat wij niet kunnen regelen, ligt wel in zijn macht. Wat wij niet kunnen repareren, ligt wel binnen zijn bereik. Je ziet het bij Jezus: 'Sta op en wandel' zegt hij tegen een verlamde. En de man staat op en wandelt. 'Meisje, wordt wakker', zegt hij tegen een overleden kind. En het meisje staat op uit de dood en gaat weer verder met haar leven.

Als God spreekt, is dat steeds zo'n eerste woord. Een woord met gevolgen. Ook als Hij bekende woorden opnieuw uitspreekt. Gods Woord heeft scheppende kracht. Het is van een andere orde dan woorden van mensen. Zorg dus dat je erbij bent als Hij spreekt! Zoek de plekken en de momenten dat zijn woord opengaat! Natuurlijk zijn het mensen die Gods woorden doorgeven. En dat doen ze niet altijd even handig. Maar als God spreekt, dan verandert dat je leven en je wereld! Dan ontvang je ruimte in jezelf en in je omgeving. Dan ontstaat er rust in je hart en komt er balans in je leven. Dan krijg je nieuwe hoop en moed. Gods woord moet je zoeken als je wensen hebt, zonden doet, iets veranderen wilt of juist iets wilt bewaren. Want Gods woord heeft een bijzondere kwaliteit: het heeft scheppende kracht. Wat Hij zegt, gebeurt!

** zijn spreken is gericht op ontmoeting

God heeft het eerste woord. Alles wat er is, bestaat omdat Hij het heeft gewild. Zijn woord heeft scheppende kracht. Dat dit in de Bijbel 'Gods Woord' wordt genoemd, 'Gods spreken' roept nog iets anders op. Praten doe je immers altijd tegen iemand anders. Een woord is een communicatiemiddel. Het spreken is gericht op ontmoeting.

Wat de Bijbel zegt over God die spreekt en over het Woord, blijft voor mij altijd iets ingrijpbaars houden. Dat komt denk ik, omdat ik mens ben en Hij God is. Maar dit begrijp ik er wel van, dat God hiermee communiceert. Hij spreekt niet in het vacuüm van het luchtledige. Waarbij de klanken door niets en niemand opgepikt worden. Zijn spreken is gericht op ontmoeting. Hij zoekt de communicatie.

Misschien doe jij dat wel eens. In jezelf praten. Achter het stuur, of achter je scherpje. Lachen misschien, of mopperen. Misschien doe je het wel eens. Voor jezelf zingen. In een leeg huis of op de fiets. Flarden van liedjes, nieuwe woorden. Daar is niets mis mee. Maar de meeste woorden zijn bedoeld om door een ander gehoord te worden. Om iets over te brengen, om iets van jezelf te laten zien, om iets bij een ander te bereiken. Of je nu een compliment maakt, een informatie geeft of kritiek uit: je communiceert, er ontstaat een relatie.

Dat geldt ook voor Gods spreken. Hij communiceert. En dan niet zozeer met de schepping als wel met de mensen in zijn schepping. Hij spreekt, laat in zijn woorden zichzelf zien en wil daarmee iets bij jou bereiken. Hij zoekt de ontmoeting en legt een relatie. Hoe wonderlijk, want wij zijn door Hem gemaakt! Hoe zou de Schepper communiceren met een schepsel? Hoe zou God de omgang met mensen op prijs stellen? En toch is dat wat er gebeurt. God spreekt. En zoekt daarmee de omgang met jou. Wat een genade! Hoe zit dat met jouw omgang met Hem? Ben je gemotiveerd om te luisteren? Om de andere stemmen in je hoofd en in je wereld het zwijgen op te leggen en je open te stellen voor zijn woord? Om je eigen mening, wijsheid en emotie niet het eerste woord te geven, maar eerst te luisteren, te luisteren en te luisteren? Geef God altijd het eerste woord! En laat je door zijn spreken in de ontmoeting trekken.

** Jezus Christus is dat woord

God heeft het eerste woord. Daarom bestaat de wereld niet toevallig, begint vandaag het nieuwe jaar niet automatisch, maar weet je dat het door Hem gewild en gegeven is en mag je op zoek gaan naar de betekenis en waarde ervan. Daarom weet je dat je bij God moet zijn als je iets wilt ontvangen, veranderen of bereiken. En je komt erachter dat zijn spreken een beroep op je doet. Zo komt God in zijn spreken steeds dichtbij. Tot zijn Woord zo dichtbij komt, dat het mens werd. Vlees en bloed, huid en botten, handen en voeten, ogen en mond.

De evangelist Johannes brengt het Woord van God en Jezus Christus bij elkaar. Gods Woord is mens geworden. En Jezus Christus is Gods Woord. Gisteravond heb ik er veel aandacht aan gegeven. Hoe God zich beslissend over onze wereld heeft uitgesproken in Jezus Christus. En wat God in Jezus Christus tegen ons zegt. Zo komt Gods Woord heel dichtbij.

Het blijft voor veel christenen een lastig ding. 'Ik ervaar God niet. Ik hoor Hem niet spreken, ik zie Hem niet bezig. En dus vind ik het lastig om in Hem te geloven. En om de Bijbel te geloven.' Ik doe je de suggestie om het om te draaien. Om niet te beginnen bij wat je hier-en-nu van God zou kunnen ervaren. Maar om te beginnen bij de Heer Jezus. Om je door zijn wijsheid en liefde te laten meenemen. Om te accepteren dat Hij de waarheid vertelt over je leven en over God. En dat je bij Hem gered wordt en een nieuw leven krijgt. Het Woord is het licht voor de mensen, het ware licht dat alle mensen verlicht, schrijft Johannes. Dat betekent een leven als kind van God. Een leven in de vrede, vrijheid en vreugde van Jezus Christus. Een leven in de verbondenheid met andere volgelingen van Christus.

Het kan zijn dat je daarna heel anders luistert en kijkt. En wel ontdekt en ervaart dat God aanwezig is. Dat gebeurt namelijk vaker bij mensen die Jezus Christus leren kennen als hun Heer. En als je ook dan geen eigen ervaring met God opdoet, ontvang je in Christus het geduld om te wachten tot het Gods tijd daarvoor is.

Het Woord is mens geworden.

** dat roept strijd op

God heeft het eerste woord. Weet je wat het lastige is? Dat Gods Woord ook strijd oproept. Dat mensen hun oren ervoor dichtstoppen. Of met man en macht proberen dat Woord te dempen. Johannes geeft dat aan: 'Het licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het niet in haar macht gekregen.' En hij schrijft: 'Het Woord kwam naar wat van Hem was, maar wie van Hem waren, hebben hem niet ontvangen.'

Als God spreekt, luistert niet iedereen. Gek eigenlijk! Wie wil er nu duisternis in plaats van licht? Wie wil er nu dood in plaats van leven? Wie wil er nu gevangenschap in plaats van vrijheid? Wie wil er nu burnout in plaats van rust? Wie wil er nu haat in plaats van blijdschap? Dat heeft te maken met de macht van de boze die in deze wereld ook vaak het hoogste woord voert, een harde stem gebruikt en mooie verhalen vertelt. Maar het is tegen de Heer gericht.

God heeft het eerste woord. En ook het laatste woord. God heeft zich beslissend uitgesproken in Jezus Christus. Die naam werkt als een rode lap op de duivel! Soms gaat hij heel opzichtig te keer. Zoals – wat ik in de krant las – dat in de Chinese bijbelvertalingen in het vervolg bepaalde passages worden weggemasseerd. Passages over opkomen tegen onrecht en over de unieke positie van Jezus Christus die alleen onze aanbidding waard is. Maar vaak gaat de duivel veel meer achter de schermen aan het werk. Dan creëert hij een cultuur van niet met elkaar praten, van stress en onrust, van verwende welvaart, van postmoderne vrijblijvendheid, van krampachtig traditionalisme. Als zulke trekken in de cultuur zitten, dan lijkt het of de naam van Jezus Christus niets meer doet, geen kracht meer heeft, geen licht meer geeft, geen leven meer heeft. Maar dat ligt niet aan die naam! Dat ligt niet aan God! Zijn Woord roept altijd ook strijd op.

Het kan jezelf voor een keuze stellen: naar wie wil jij luisteren? Voor welke stem stel jij je open? Waar doe jij moeite voor? Het kan jezelf in een crisis brengen: als jij christen

bent, wordt dat door een ander niet begrepen. Als jij naar de kerk gaat, vinden anderen je ouderwets. Als jij stilte vraagt voor het eten, kijken mensen je meewarig aan.

Waar God zijn Woord spreekt, daar wordt de weerstand actief.

** goedheid en waarheid

Maar waar mensen wél gehoor geven aan Gods Woord, daar komen goedheid en waarheid het leven binnen, zo schrijft Johannes.

Zijn dat geen mooie beloften en zegenbedes voor het nieuwe jaar? Dat de goedheid en waarheid van Jezus Christus in je leven binnenstromen? Dat is het effect van Gods Woord voor het praktische leven!

Goedheid – genade. Letterlijk: ‘genade op genade’. Dat je niet beoordeeld wordt naar jezelf, maar dat je leeft in het licht van Jezus Christus. Dat ontspant. Waar God spreekt, daar wordt zijn genade actief. Daar wordt het leven goed. Je hoeft je niet beter voor te doen dan je bent. En je hoeft ook niet gebukt te blijven gaan vanwege wat er mis gaat. Je leeft in Gods goedheid!

En waarheid komt je leven binnen als God spreekt. Je leert het verschil tussen wijs en dwaas, tussen goed en fout. Je krijgt inzicht in wat er onder de oppervlakte aan de hand is. Wat mensen ten diepste beweegt. En waar het op de lange termijn om gaat.

Een mooi koppel: goedheid en waarheid. Die niet voor niets bij elkaar horen. Geen waarheid zonder goedheid – die is genadeloos. Ook geen goedheid zonder genade – dat is losbandigheid. Waar God spreekt, daar krijgt het leven kwaliteit.

God heeft het eerste woord. Dit is zijn eerste woord in de eerste kerkdienst van het jaar. God heeft het eerste woord. Daarom begint het nieuwe jaar niet automatisch, maar heeft het betekenis. Zoek daarnaar dit jaar! Waarvoor geeft God mij het leven? Zijn woord heeft scheppende kwaliteit. Bij Hem verandert je leven en de wereld. Met zijn spreken zoekt hij het contact en de omgang met ons. En in Jezus Christus komt God heel dichterbij. Waar God spreekt, ontstaat ook weerstand en tegenwerking. Maar tegelijk komt er ruimte voor zijn belofte en zegen, dat goedheid en waarheid je leven zullen vullen vanuit Christus. Moge de Heer voor 2020 daarmee zegenen!

Amen